

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ORSZÁGGYŰLÉSI BIZTOSA
1051 Budapest, Nádor u. 22.
1387 Budapest, Pf. 40. Telefon: 475-7100 Fax: 269-1615

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ORSZÁGGYŰLÉSI BIZTOSÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA

Adács, Gyöngyvirág utcában szarvasmarhák szabálytalan tartása és az erre vonatkozó
hatósági eljárás tárgyában

Ügyszám: JNO-333- /2010.

I. A panasz

1. 2009. március 11. napján Nagy Sándorné és Majzik Mihályné adácsi lakosok (továbbiakban: panaszosok) beadvánnyal fordultak a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosához azzal, hogy a szomszédjuk Miksi Zoltán (Adács, Szent Jakab utca 17.) engedély és trágyatároló nélkül szarvasmarhatartásba kezdett, és a megengedett 8 db szarvasmarha helyett 17-19 db-ot tart. Panaszával már több hatóság is foglalkozott, de eredményt egyik eljárás sem hozott, problémájuk nem oldódott meg.

II. A hatáskörnek és az eljárás szükségességének megalapozása

2. **Az Alkotmány 18. §, illetve 70/D. § (2) bekezdései szerint** a Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez, és a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jogot – többek között – az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.

3. **Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. tv. (a továbbiakban: Obtv.) 16. § (1) bekezdés szerint:**

„Az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság [29. § (1) bek.], illetve közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben visszásságot okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket - ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát - már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

4. **Az Obtv. 27/B § (1) bekezdése szerint a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa feladata** a környezet és a természet (a továbbiakban együtt: környezet) állapotának fenntarthatóságát és javítását biztosító jogszabályi rendelkezések érvényesülésének figyelemmel kísérése, értékelése és ellenőrzése. Feladata továbbá a mindezekkel kapcsolatban **tudomására jutott visszásságok** kivizsgálása vagy kivizsgáltatása, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedések kezdeményezése.

5. A beadvány alapján felmerült annak lehetősége, hogy az ügyben eljáró hatóságok nem megfelelően jártak el, a tényállást nem a kellő mértékben derítették fel, és ezzel esetleg alkotmányos visszásságot okoztak.
6. Számos beadvány érkezik hivatalunkhoz, melyben a panaszosok az állattartással járó kellemetlen, vagy zavaró hatásokat sérelmezik. Ez jelzi, hogy az embernek a természethez való viszonyában beállt változás folytán egyre többször érzik azokat a hatásokat is zavarónak az érintettek, amelyek korábban valóban a „falusi élet”, a mindennapok megszokott velejárói voltak.
7. Az állattartási ügyekben gyakran tapasztaljuk, hogy a hatóság az állattartást sérelmező panaszokkal kapcsolatban hosszabb időn keresztül nem, vagy nem kellő hatékonysággal jár el, emiatt a sérelmezett tevékenységet akár éveken keresztül háborítatlanul folytatják.
8. Mindezekre való tekintettel az ügyben rendelkezésünkre álló iratokat áttekintettük annak érdekében, hogy megállapíthassuk, a hatóságok eljárása nyomán sérült-e az egészséges környezethez való alkotmányos jog.

III. Tényállás

9. A panaszos által rendelkezésünkre bocsátott iratok, továbbá Adács község jegyzője és az Észak-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal hivatalvezetője által megküldött dokumentumok és tájékoztatások alapján megállapítottuk, hogy a panasz kapcsán két eljárás, egy birtokvédelmi és egy építéshatósági eljárás van folyamatban.

A/ Birtokvédelmi eljárás

10. 2005 őszén birtokzavarás megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő Adács Község Jegyzőjénél (továbbiakban Jegyző) Nagy Sándorné Miksi Zoltán ellen. A kérelemnek a Jegyző 2005. szeptember 19-én hozott 979/2005.számú birtokvédelmi határozatában részben helyt adott. A határozat kötelezte Miksi Zoltánt, hogy „szüntesse meg a birtoklás megzavarását 3 napon belül annyiban, hogy ingatlanán csak legfeljebb 10 db tehenet tartson, és ezeket éjszakai órákban az erre rendelt állattartó épületben; majd a későbbiekben a keletkező almos trágya elszállításáról szükség szerint, és rendszeresen gondoskodjon, legfeljebb negyedévenként, azonban az alábbiakban létesíteni előírt betonos trágya és trágyalétároló kialakításáig szükség szerinti gyakorisággal.”

11. A határozat ellen senki nem élt keresettel, így az jogerőssé és végrehajthatóvá vált. Tekintettel arra, hogy Miksi Zoltán nem tett eleget a birtokvédelmi határozatban foglaltaknak - a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal felhívására - a jegyző több alkalommal végrehajtási bírsággal sújtotta Miksi Zoltánt: a 226/2006.számú határozatával 20.000,-Ft összegű, 01/2008. számú határozatával 100.000 Ft összegű, 250/2008. számú határozatával 100.000,- Ft, a 287/2008. számú határozatával 100.000,- Ft, és a 856/2008. számú határozatával 100.000,- Ft összegű végrehajtási bírsággal.

12. A végrehajtási bírságot kiszabó határozatokat Miksi Zoltán megfellebbezte, ám a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal valamennyi fellebbezését elutasította és helyben hagyta az első fokú határozatokat. A jegyző önálló bírósági végrehajtó megkeresésével a bírságok behajtása iránt is intézkedett, a rendelkezésünkre álló iratokból nem állapítható meg, hogy milyen

eredménnyel.

13. Ugyanakkor - a végrehajtás kikényszerítése végett kiszabott bírságoló határozatokat megelőzően - 2006 augusztusában a panaszosok ismételt birtokvédelmi kérelmet nyújtottak be Adács község jegyzőjéhez. A jegyző 1668-2/2006. sz. határozatával helyt adott a panaszosok kérelmének, és elrendelte, hogy Miksi Zoltán az állattartást végleg szüntesse be és intézkedjen a rágcsőirtásról és a trágya elhordásáról. Miksi Zoltán nem tett eleget a határozatban foglaltaknak, ezért a jegyző a 1668/3/2006. számú végzéssel 150.000,- Ft végrehajtási bírság megfizetésére kötelezte, amit Miksi Zoltán megfellebbezett, de a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal helybenhagyott.

14. Az állattartó keresetet nyújtott be a határozat ellen, melyben kérte a végrehajtás felfüggesztését. A Gyöngyösi Városi Bíróság 1.P.20.703/2006/6. sz. kelt végzésével a birtokvédelmi határozat végrehajtását felfüggesztette. Indokolásában az elsőfokú bíróság kifejti, hogy úgy ítélte meg, hogy az életvitelszerűen a tehének tartásával és tejtermeléssel foglalkozó felperest méltánytalan a körülmények alapos kivizsgálásig a tehenállomány teljes felszámolására kötelezni. Ezen végzést a Heves Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a 2.Pkf.25.687/2006/2. sz. végzésével helybenhagyott.

15. A rendelkezésünkre álló adatok szerint a birtokvédelmi per jelenleg még a Gyöngyösi Városi Bíróság előtt folyamatban van.

16. A panaszosok 2008 januárjában törvényességi kérelemmel fordultak a Heves Megyei Főügyészséghez. Beadványukban Miksi Zoltán engedély nélküli szarvasmarha tartását kifogásolták és azt, hogy a 2006 augusztusában hozott állattartást tiltó jegyzői határozat végrehajtása nem történt meg.

17. A Heves Megyei Főügyészség a törvényességi kérelmet elbírálás végett áttette a Gyöngyösi Városi Ügyészséghez, amely az ügyben T.K. 37/2008/2-III. számú felszólalással élt. Indítványozta a jegyzőnek, hogy a 979/2005. számú határozatban előírt kötelezettség teljesítését Miksi Zoltán költségére és veszélyére végeztesse el, indokolt esetben pedig a rendőrség közreműködésével kényszerítse ki a határozat szerinti cselekmény végrehajtását.

B./ Építéshatósági eljárás

18. A rendelkezésünkre álló dokumentumokból kiderül, hogy Miksi Zoltán és felesége 2002. november 3-án kelt szerződés alapján vásárolták meg az Adács, Szent Jakab u. 11. szám alatti ingatlan. Az ingatlan megvásárlásakor a 12/20478/2001. számú építési engedély alapján sertésól és tehenistálló építése történt, az alapozás és a szerkezeti falak készen voltak. Az adásvételi szerződés az építéssel kapcsolatos információkat, kikötéseket nem tartalmazott. Miksi Zoltán az ingatlan megvásárlása után folytatta az építkezést.

19. 2006. február 2-án a Heves Megyei Közigazgatási Hivatalhoz (továbbiakban: Közigazgatási Hivatal) állampolgári panasz érkezett Miksi Zoltán és felesége Adács, Szent Jakab u. 11. sz. ingatlanán lévő állattartó épülettel kapcsolatban. A Közigazgatási Hivatal 220/65-5/2006. sz. levelében utasította az I. fokú építésügyi hatóságot (Gyöngyös Város Önkormányzat Jegyzője), hogy az érintett ingatlanon tartson helyszíni szemlét, és hozza meg mindazon döntéseket, amelyek a szabálytalanságok megszüntetéséhez szükségesek.

20. 2006. március 14-én az I. fokú építésügyi hatóság helyszíni szemlét tartott az ingatlanon.

A helyszíni szemlén megállapították, hogy az építetők az építési tevékenység során az engedélyezett, jogerős tervtől eltértek (nyílászárók mérete, főfal szerkezete), ezért Miksi Zoltán az építéshatóság külön felhívása nélkül az állattartó épületre fennmaradási, továbbépítési, valamint a zárt rendszerű híg trágyatárolóra és zárt rendszerű szilárd trágyatárolóra fennmaradási és továbbépítési engedély iránti kérelmet nyújtott be az I. fokú építésügyi hatósághoz.

21. A helyszíni szemlét követően az I. fokú építéshatóság a 12/7258-2/2006. számú határozattal a felelős műszaki vezető bejelentésének elmulasztása miatt az építési munkát leállította, a jogerős és végrehajtható használatbavételi engedély hiánya miatt az építmény használatát megtiltotta.

22. Az I. fokú építéshatóság 12/501-12/2007. számú 2007. február 26-án kelt határozattal Miksi Zoltánnak az állattartó épület fennmaradására és továbbépítésére, valamint zárt rendszerű hígtrágya és zárt rendszerű szilárd trágyatároló munkáira építési engedélyt adott. A határozattal szemben a Panaszosok 2007. március 14-én fellebbezéssel éltek.

23. A fellebbezés tárgyában másodfokon eljáró Közigazgatási Hivatal a 220/592-18/2007. számú határozatában a zárt rendszerű hígtrágya és zárt rendszerű szilárd trágyatároló építését engedélyező döntést (12/501-12/2007.sz.) helybenhagyta. A Panaszosok a határozatot keresettel megtámadták a Heves Megyei Bíróságon. A rendelkezésünkre álló adatok szerint a döntés bírósági felülvizsgálata még folyamatban van.

24. Az Közigazgatási Hivatal 220/592-19/2007. számú határozatában állattartó épület fennmaradására és továbbépítésére vonatkozó I. fokú határozatot megsemmisítette és új eljárás lefolytatására kötelezte az I. fokú építési hatóságot. A megsemmisítés és új eljárásra kötelezés oka, egyrészt, hogy az elsőfokú hatóság a Ket. szabályaival ellentétesen egy határozatban döntött a trágyatároló megépítéséről és az istálló fennmaradási engedélyezéséről, másrészt, hogy a másodfokú eljárás során a hivatal által megtartott helyszíni szemlén bebizonyosodott, hogy az istálló fennmaradására benyújtott tervdokumentáció nem felelt meg a tényleges állapotoknak. Az utóbbi határozatban a Közigazgatási Hivatal a 12/501-14/2007. sz. építésügyi bírság határozatot szintén megsemmisítette.

25. Az elrendelt új eljárásban az I. fokú építési hatóság immár külön határozatban fennmaradási és egyben használatbavételi engedélyt adott az állattartó épületre. A határozat ellen Nagy Renáta fellebbezést nyújtott be, melyet a Közigazgatási Hivatal elutasított és helyben hagyta az első fokú építéshatóság határozatát (220/447-12/2008. sz. határozat).

26. Nagy Renáta keresettel megtámadta a másodfokú döntést is, így közigazgatási per indult az állattartó épületekre kiadott engedélyek tekintetében is. Az Észak-magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal (továbbiakban: Hivatal) hivatalvezetőjének, Dr. Balás Istvánnak 2010. július 20-án kelt tájékoztatása szerint, a Heves Megyei Bíróság 2.K.30.097/2009/20. sorszám alatt meghozott ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Hivatalnak 30 000 Ft perköltséget. A felperes a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Legfelsőbb Bírósághoz, amely a rendkívüli jogorvoslatot még nem folytatta le. (A felülvizsgálati eljárás száma Kfv.II.37.510/2010.)

27. Nagy Renáta kérte a határozat végrehajtásának felfüggesztését is. Figyelemmel arra, hogy ez irányú kérelmét nem indokolta, a Heves Megyei Bíróság kérelmét elutasította (2.K.30.190/2008/4.számú végzés). Ugyanakkor Nagy Renáta fellebbezésére a Fővárosi

Ítéltábla megváltoztatta az elsőfokú végzést és 2009. április 2-án hozott végzése szerint a határozat végrehajtását felfüggesztette (4.Kpkf.50.007/2009/2. szám).

28. A rendelkezésünkre álló iratok szerint Miksi Zoltán a zárt trágyatároló építése kapcsán is eltért a jogerős és végrehajtható építési engedélytől, a fennmaradási eljárást az érintett hatóságok e vonatkozásban is lefolytatták. A trágyatároló építményre a Közigazgatási Hivatal adott fennmaradási és egyben használatbavételi engedélyt 220/1435-11/2008. számú határozatával.

29. Nagy Renáta a Közigazgatási Hivatal e döntését is megtámadta keresettel, amely azonban a Közigazgatási Hivatal álláspontja szerint elkésett, így a Közigazgatási Hivatal a kereset érdemi vizsgálat nélküli elutasítását kérte. A Heves Megyei Bíróság a Hivatal kérelmének helyt adott, és a 2.K.30.187/209/4.sorszám alatt meghozott végzésével a felperes keresetlevelét – elkésettség okán – idézés kibocsátása nélkül elutasította. Nagy Renáta a bírói végzést megfellebbezte, a Fővárosi Ítéltábla – az előtte 2.Kf.27.479/2009. szám alatt folyó fellebbezési eljárásban - Dr. Balás Istvánnak 2010. július 20-án kelt tájékoztatása szerint - még nem hozott határozatot.

IV. Jogi értékelés

30. A hozzánk benyújtott panaszok jelentős része az állattartással kapcsolatban az azzal járó szaghatást, a nem megfelelő trágyakezelést, az engedélyben foglaltaktól eltérő tartást sérelmezi. Esetenként tapasztaljuk, hogy a hatóságok ezekben az ügyekben nem, vagy nem megfelelően járnak el, a tényállást sem megfelelően tárják fel. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy a panaszban foglaltakat a későbbiek során a vonatkozó joggyakorlat egészének összefüggéseiben értékeljük.

31. Vizsgálatunk során megállapítottuk, hogy jelen ügyben kétfajta eljárás, birtokvédelmi eljárás és építéshatósági eljárás indult. Az építéshatósági eljárásokban (istálló és trágyatároló építés) a másodfokú döntések (zárt rendszerű hígtrágya és szilárd trágyatároló építési engedélye, állattartó épületekre kiadott építési engedély, trágyatárolóra kiadott fennmaradási és egyben használatbavételi engedély) bírósági felülvizsgálata még folyamatban van, továbbá a másodsorra, 2006 augusztusában indított birtokvédelmi eljárásban sem döntött még a bíróság.

32. Tekintettel az Obtv. 17.§ (5) bekezdésére, mely kimondja, hogy az országgyűlési biztos nem járhat el olyan ügyben, amelyben a határozat felülvizsgálata iránt bírósági eljárás indult, vagy amelyben jogerős bírósági határozat született, így jelen ügyben indult eljárások közül hatáskörünk csak a 2005 őszén indult és jogerőssé vált birtokvédelmi határozat tekintetében áll fenn, így vizsgálatunk csak erre terjedt ki és jogi értékelést csak ezzel kapcsolatban adunk. Ugyanakkor a birtokvédelmi eljárásokban az eljárási, végrehajtási kérdéseket vizsgálhatjuk. Ahogy azt a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának 2008-2009. évi beszámolójában kifejtettük, „egyértelműen megállapítható, hogy a biztos a birtokvédelmi jellegű panaszok alapján vizsgálhatja a birtokvédelmi eljárások közigazgatási eljárási szabályainak érvényesülését, így azt, hogy a jegyző megindította és megfelelően lefolytatta-e az eljárást, eleget tett-e döntéshozatali kötelezettségének, majd intézkedett-e a végrehajtás érdekében. Nem foglalhat azonban állást a birtokvédelmi kérdés érdemében, a birtokháborítás kérdésében.”

34. Adács Község Jegyzője által 2005. évben lefolytatott és 2005. szeptember 19-én hozott

979/2005. számú határozatával – egyéb rendelkezések mellett – arra kötelezte Miksi Zoltán Adács, Szent Jakab u. 17. szám alatti lakost, hogy Nagy Sándorné Adács, Gyöngyvirág u. 2. szám alatti lakos birtoklásának zavarását három napon belül szüntesse meg. A határozat előírta, hogy ingatlanán legfeljebb tíz tehenet tartson, ezeket éjszakai órákban az erre rendelt állattartó épületben helyezze el és rendszeresen gondoskodjon a keletkező almos trágya elszállításáról. Ugyanakkor a határozatban szerepel, miszerint a szakhatóságok bevonásával tartott helyszíni szemlén megállapították, hogy „az állatok tartása, takarmányozása és gondozása megfelel az érvényben lévő állategészségügyi és állatvédelmi jogszabályban előírt feltételeknek és a térségben kialakult állattartás hagyományainak, továbbá azt is megállapította, hogy a vizsgálat időpontjában irritáló szaghatást, légyinváziót, és rágcsálók elszaporodására utaló jeleket nem észleltek ...”.

Miksi Zoltán az ellene indult birtokvédelmi eljárásban a jegyző által hozott határozatot keresettel nem támadta meg a bíróság előtt, így az a 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 192. § (1), illetve 191.§ (4) bekezdése értelmében jogerőssé és végrehajthatóvá vált.

35. Miután a kötelezett, Miksi Zoltán a határozat végrehajtása, a jogellenes állapot megszüntetése érdekében intézkedést nem tett, a cselekmény kikényszerítése végett vele szemben a jegyző több alkalommal jelentős összegű végrehajtási bírságot szabott ki.

36. A Gyöngyösi Városi Ügyészség a birtokvédelmi eljárással kapcsolatban felszólalással élt, melyben indítványozta a jegyzőnek, hogy a 979/2005. számú határozatban előírt kötelezettség teljesítését Miksi Zoltán költségére és veszélyére végeztesse el, indokolt esetben pedig a rendőrség közreműködésével kényszerítse ki a határozat szerinti cselekmény végrehajtását.

37. Adács Község jegyzője nem értetett egyet a felszólalásban megfogalmazott indítvánnyal és az ügyre vonatkozóan – egyebek mellett – az alábbi észrevételt tette: „Az Ae. 82.§ (1) bek. a-d pontjaiban meghatározott végrehajtási módok közül a közigazgatási szerv azt választhatja, amelyik a leghatékonyabban biztosítja a kötelezettség teljesítését. A jegyző úgy ítéli meg, hogy az évi 3-5 alkalommal történő bírságot (Ae szerint 100.000 Ft/alkalom) már komolyan érinti az állattartó egzisztenciáját, így rászorítható az állatlétszám csökkentésére, illetve arra, hogy 10 darabnál nagyobb számú állatait külterületen tartsa. A 2007 decemberében és a 2008. 01-02 hóban kiszabott összesen 300.000 Ft összegű 3 darab bírság elegendő volt arra, hogy az állattartó jelenleg egyszerre 10 db-nál ne tartson több tehenet a belterületi ingatlanán.”

(A helyi állattartási rendelet – mind a 2005. évi, mind a jelenleg hatályos – csak a község belterületére vonatkozóan szabályozza az állattartás körülményeit és a tartható állatok darabszámát. Miksi Zoltán az állattartó gazdasági udvara közelében lévő saját tulajdonú külterületi legelőjén tetszőleges számú tehenet tarthat, azt a helyi rendelet nem tiltotta és nem is tiltja.)

Mindemellett a Jegyző arról is tájékoztatta az Ügyészséget, hogy „Az állattartó – néhány téli naptól és éjszakától eltekintve – mostanában folyamatosan külterületen tartja az állatait, csak a fejés idejére hajtja fel őket a belterületi ingatlanára. A jegyző a 1532/2007. sz birtokvédelmi határozatával a belterületi fejést megengedte az állattartónak 10 darabnál több tehenre vonatkozóan is, mert álláspontja szerint kizárólag az állatok fejése nem tekinthető belterületi állattartásnak.”

38. A fentiek mellett a Jegyző azt is leírja, hogy a végrehajtást (a tehenek elszállítását) azért nem lehetett megtenni, mert a környéken nem talált olyan állattartót, aki gondozásra 6-7 db tehenet átvett volna, továbbá a végrehajtás és elszállítás költségeit senki nem előlegezte volna meg. Emellett az állatok karhatalom melletti szállításakor be kell tartani a nagyon szigorú

állategészségügyi, higiéniai és egyéb szabályokat, amelyek többek között előírják, hogy az állatok karhatalmi szállításához hatósági állatorvos jelenléte és engedéllyel rendelkező képzett szállító személyzet szükséges.

39. A Jegyző Irodánkunk írt levelében a hozzánk érkező állattartásos panaszok kapcsán gyakran felmerülő fontos kérdést fogalmaz meg: "Úgy gondolom az ügy fő kérdése az, hogy a mai talán túlságosan elurbanizálódó világban lehet-e a falu belterületének szélén haszonállatokat tartani, s ha igen, akkor a környéken lakóknak milyen állapotokat kell még elviselniük. Ebben a helyzetben egyforma védelem illeti meg a szomszédok egészséges életkörülményhez való jogát, a haszonállatok tartásának körülményeit és az állattartó megélhetéshez, vállalkozáshoz való jogát. Az állattartó a történet hatására már megépítette a trágyatárolót is, de a szomszédok álláspontja az, hogy állattartás már semmilyen körülmények között ne legyen a közelükben."

40. Mindemellett a Jegyző 2009. szeptember 30-án kelt levelében arról is tájékoztatja Irodánkat, hogy „jelenleg Miksi Zoltán állattartása közegészségügyi, állatvédelmi és állategészségügyi szempontból nem kifogásolható. Ezt az utóbbi időben készült szakhatósági vélemények is alátámasztják."

41. Az ügyészi felszólalásra a Közigazgatási Hivatal is kifejtette véleményét. Ebben többek között kiemeli, hogy Miksi Zoltán a darabszámra vonatkozó szabályok kivételével betartja a határozatban foglaltakat. Ugyanakkor szakmai álláspontja szerint, a birtokvédelmi határozat tartalma meglehetősen aggályos, mert a község rendelkezett – és jelenleg is rendelkezik – állattartási rendelettel, azaz e vonatkozásban önkormányzati hatósági ügyben kellett volna eljárni a hatáskörrel rendelkező önkormányzati szerveknek és nem a jegyzőnek.

42. Álláspontunk szerint a két eljárás (az önkormányzati hatósági eljárás és a birtokvédelmi eljárás) nem zárja ki egymást. Tekintettel arra, hogy az állattartás önkormányzati hatósági ügy, így – a birtokvédelmi eljárás **mellett** – az önkormányzati hatósági ügyben hatáskörrel rendelkező önkormányzati szervnek (pl.: képviselő-testület, polgármester, bizottság) **is** el kellett volna járnia. A jövőben mindenképpen szükséges, hogy az önkormányzati rendeletben meghatározott állattartásra vonatkozó szabályok megsértése esetén önkormányzati hatósági eljárás (is) lefolytatásra kerüljön.

43. Ugyanakkor - álláspontunk szerint - Adács Község Önkormányzatának az állattartásról szóló 4/2005.(IX.28.) rendelete önkormányzati hatáskör telepítése szempontjából felülvizsgálandó, tekintettel arra, hogy a rendelet 8.§ (4) bekezdése a jegyzőt nevezi meg, mint aki, az állattartásra vonatkozó szabályok megsértése esetén az állattartást korlátozhatja, megtilthatja. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 7.§ (1) bekezdése alapján csak törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg hatósági hatáskört jegyzőnek, önkormányzati rendelet nem. (Természetesen a magasabb rendű jogszabályokban meghatározott állatvédelmi szabályok megsértése esetén a jegyző jár el, de akkor nem önkormányzati rendelet alapján.)

44. A Közigazgatási Hivatal a végrehajtás kapcsán kifejti, „hogy az államigazgatási végrehajtás csak akkor indul meg, ha a kötelezett nem tesz eleget a jogerős döntésben foglaltaknak. Esetünkben azonban nem erről van szó, mert Miksi Zoltán nem folyamatosan szegi meg a meglehetősen nehézkes döntésben foglaltakat, csak időnként. Ebből következően, álláspontunk szerint csak akkor lehet áttérni a végrehajtás egyéb módozatára – az állatok elszállítására – amennyiben a kötelezett kötelezettségét folyamatosan és durván megsérti.

Oszttjuk azon jegyzői álláspontot, amely szerint a kiszabott és immár beszédett végrehajtási bírságok elegendő visszatartó hatást gyakoroltak Miksi Zoltánra.” Mindemelllett „A kényszerintézkedés megszervezése, végrehajtása (állatok elszállítása, elhelyezése, etetése, gondozása stb.) meglehetősen költséges tevékenység, ennek anyagi forrása a hátrányos helyzetű önkormányzatnál nem áll rendelkezésre, arra még az eddig beszédett bírságok sem nyújtanak fedezetet.”

45. A Ket. 140.§-a határozza meg, hogy ha a végrehajtás meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a teljesítés elmaradása esetén mit tehet a végrehajtást foganatosító szerv:

- „a) a meghatározott cselekményt a kötelezett költségére és veszélyére elvégeztetheti,
- b) feljogosíthatja a jogosultat, hogy a meghatározott cselekményt a kötelezett költségére és veszélyére elvégezze vagy mással elvégeztesse,
- c) a jogosult kérelmére a kötelezettet a szolgáltatás pénzegyenértékének megfizetésére kötelezheti,
- d) ha a teljesítés elmaradása a kötelezettnek felróható, a kötelezettel szemben vagyoni helyzete és jövedelmi viszonyai vizsgálata nélkül eljárási bírságot szabhat ki.
- e) a rendőrség közreműködésével kényszerítheti ki a meghatározott cselekményt.”

46. A rendelkezésünkre álló iratokból megállapítható, hogy a jegyző több alkalommal végrehajtási bírságot szabott ki, de pénzügyi és tárgyi feltételek hiánya miatt a rendőrség közreműködésével nem kényszerítette ki a meghatározott cselekményt, azaz az állatokat nem szállította el.

47. Egyetértünk a Panaszossal abban, hogy az engedélyezett mértéket meghaladó vagy az engedélyezettől eltérő módon folytatott, illetve a környezetvédelmi, közegészségügyi jogszabályokkal ellentétes állattartás jelentős életminőség romlást eredményezhet az állattartóhely környezetében élőknek, ugyanakkor a szakhatóságok véleménye szerint, - ahogy a 40. pontban is idéztem – „Miksi Zoltán állattartása közegészségügyi, állatvédelmi és állategészségügyi szempontból nem kifogásolható.”

48. Az ombudsmani gyakorlat szerint ezen ügyek elbírálásánál figyelembe kell venni az adott környezet jellegét is. A rendelkezésünkre álló adatok alapján Miksi Zoltán ingatlana olyan térségben található, ahol hagyományai vannak az állattartásnak, és – éppen ezért - a helyi rendelet belterületen is megengedi a haszonállattartást. Az állattartás alapvető követelményeinek betartására szükség van, de az állattartással járó zavaró hatások értékelésekor nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy egy adott településen az állattartásnak hagyományai vannak és ezért az állattartással járó kellemetlen hatások megszokottabbak.

49. A helyi önkormányzatnak az állattartás helyi szabályainak megalkotásakor és a rendelkezések betartatásakor az állattartók környezetében élők alkotmányos jogainak védelméről is kell gondoskodnia. Nyilvánvaló azonban, hogy egyes emberek fokozott érzékenysége csak egy esetleges polgári perben, valamennyi körülmény gondos és alapos mérlegelése alapján adhat alapot az állattartás korlátozására vagy megtiltására.

50. Tárgyi ügyben az egyetlen jogerős és végrehajtható döntés a 979/2005. sz. birtokvédelmi határozat, mely végrehajtásának kikényszerítésére a jegyző több alkalommal végrehajtási bírságot szabott ki, a végrehajtás egyéb módozatára, az állatok elszállítására anyagi és tárgyi feltételek hiánya miatt nem került, nem kerülhetett sor, de álláspontunk szerint nem is lett

volna indokolt, mivel az állattartó az ingatlanán nem folyamatosan tart az engedélyezettnél több szarvasmarhát.

51. A 32. pontban kifejtetteknek megfelelően a birtokvédelmi vitában nem foglalhatunk állást, de ismerve az ügy történeti és jogszabályi háttérét, álláspontunk szerint a szomszédok között fennálló konfliktus feloldásában a két fél közvetlen, peren és közigazgatási eljáráson kívüli egyeztetései több eredményt tudnának elérni, mint a jogi eszközök.

V. Intézkedés

52. A fentiekben leírtak alapján a hatóságok eljárásával kapcsolatban visszásságot nem állapítottam meg, a hatóságok eljárása során nem sérült az egészséges környezethez való alkotmányos jog, ezért intézkedést nem kezdeményezek.

B u d a p e s t, 2010. október „ . ”

dr. Fülöp Sándor
a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa